

Andere Afrikaanse landen

Naast Somalië en Eritrea zijn er de loop der jaren ook asielzoekers uit andere Afrikaanse landen naar Nederland gekomen. Het gaat de laatste jaren met name om mensen uit Guinee, Sierra Leone, Nigeria, Congo en Burundi.

Landen en volkeren

Veel alle Afrikaanse staten zijn kunstmatig ontstaan tijdens de koloniale periode. De landsgrenzen volgen vaak de voormalige koloniale grenzen. Ook zijn verschillende grenzen door de Europese autoriteiten simpelweg op de landkaart getrokken. Je herkent dat bijvoorbeeld aan de kaarsrechte lijnen. Gevolg is, dat de landsgrenzen meestal dwars door de leefgebieden van verschillende stammen heenlopen en dat rivaliserende stammen in één staat zijn samengebracht, met interne spanningen tot gevolg.

Guinee ligt aan de westkust van Afrika en is een voormalige Franse kolonie. Het land is ongeveer net zo groot als Groot-Brittannië en telt 10 miljoen inwoners. De officiële taal is Frans en daarnaast zijn er de vele stamtalen.

Guinee is eeuwenlang afgesloten geweest van de buitenwereld en is een van de minst ontwikkelde landen. Het kent veel geheime rituelen en een rijke cultuur. Het is een van de natste landen in West-Afrika ("Tuin van West-Afrika") en de economie drijft vooral op landbouw, visvangst en mijnbouw. Vooral bauxiet is een belangrijk exportproduct, maar de opbrengst gaat grotendeels naar buitenlandse ondernemingen.

Sinds de onafhankelijkheid in 1958 zijn er staatsgrepen geweest in 1984 en in 2008. Beloftes van vrije verkiezingen in 2009 werden niet waargemaakt en demonstraties van de oppositie werden met harde hand neergeslagen.

Sierra-Leone is een vroegere Britse kolonie en wordt grotendeels omringd door Guinee. Net als buurland Liberia werd het land gesticht als toevluchtsoord voor vrijgekochte slaven. De naam van de hoofdstad, Freetown, herinnert daar nog aan. Engels is de officiële taal, terwijl Krio (een creoolse vorm van het Engels) de algemeen gangbare spreektaal is. Verder zijn er diverse stamtalen, waarvan de belangrijkste (Temne en Mende) ook buiten de eigen stam wel verstaan wordt. Sierra-Leone wordt gerekend tot de minst ontwikkelde landen te wereld. 70% van de 7 miljoen inwoners leeft onder de armoedegrens.

Er was sprake van een parlementaire democratie, maar tijdens de burgeroorlog (1991-2002) werd het parlement in 1997 opgeheven. Vanaf 2002 wordt gewerkt aan verzoening en wederopbouw van het land. Toch is er nog veel geweld en corruptie.

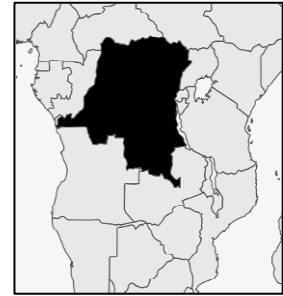
Nigeria is eveneens een vroegere Britse kolonie. Het is met 150 miljoen inwoners een dichtbevolkt land en er wonen 250 verschillende etnische groepen met elk hun eigen taal. De officiële taal is Engels. Nigeria heeft niet alleen een rijke muziektraditie, maar ook een levendige filmcultuur ('Nollywood'), die in de westerse wereld echter weinig bekendheid geniet.

Er worden in Nigeria democratische verkiezingen gehouden, maar er is veel corruptie en geweld, inclusief martelingen. Verder zijn er grote spanningen tussen het islamitische noorden en het christelijke zuiden. Begin 21^e eeuw hebben de noordelijke deelstaten de shari'a ingevoerd, tot onvrede van de christelijke minderheid aldaar. Na de presidentsverkiezingen in 2011 werd de gekozen islamitische kandi-

daat uit het noorden dan ook niet door het zuiden als winnaar erkend en volgde een bloedige strijd.

De **Democratische Republiek Congo** (met hoofdstad Kinsjasa) is een voormalige Belgische kolonie. Voor de koloniale periode was er vanaf de 15^e eeuw al een geavanceerd en invloedrijk koninkrijk Kongo met een bloeiende handel. Dat rijk werd echter sterk verzwakt, omdat het toeliet dat een groot deel van de bevolking als slaven verkocht werden. Congo kent een snel groeiende bevolking: 30 miljoen in 1984 en 70 miljoen in 2010. Er zijn rond de 450 stammen en ruim 200 talen. Naast Frans als officiële taal functioneren ook Lingala, Kikongo, Swahili en Tshiluba als nationale talen.

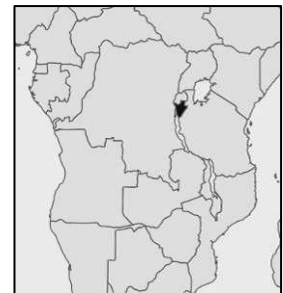

In 1960 werd het moderne Congo onafhankelijk, waarna direct een burgeroorlog volgde. Van 1965 tot 1997 regeerde Mobutu, die mede met hulp vanuit Amerika in het zadel was geholpen teneinde Russische inmenging te voorkomen. Het land heette toen Zaïre. Mobutu heeft zichzelf enorm verrijkt en het land volledig geruïneerd.

Na de val van het IJzeren Gordijn nam de steun van Amerika voor Mobutu af en ging de oppositie zich meer roeren. De onlusten werden in 1994 nog versterkt door instroom van vluchtelingen uit Rwanda en Burundi. In 1997 viel een rebellenbeweging vanuit Rwanda het land binnen en werd in enkele maanden provincie na provincie veroverd. De leider, Kabila, werd de nieuwe machthebber, tot hij in 2001 werd hij vermoord. Sindsdien zijn er met internationale steun pogingen ondernomen om tot een stabiele regering te komen, maar de situatie blijft erg gespannen en onrustig, waardoor er nog steeds veel mensen het land ontvluchten.

Burundi is een voormalige Belgische kolonie en werd in 1962 een onafhankelijk koninkrijk. Na een staatsgreep in 1966 werd het land een republiek.

Burundi behoort tot de armste landen ter wereld. 70% procent van de 9 miljoen inwoners leeft onder de armoedegrens. Burundi is ook een klein, dichtbevolkt land met een oppervlakte van 2/3 van dat van Nederland. 85% van de bevolking is Hutu, 14% Tutsi en 1 % behoort tot de Twaminderheden.

Tijdens de koloniale periode kregen de Tutsi's vergaande privileges en werden de Hutu's aan hen onderworpen. Sinds de onafhankelijkheid wordt de geschiedenis getekend door spanningen en burgeroorlogen tussen Tutsi's en Hutu's. Verder worden sinds 2009 praktiserend homoseksuelen vervolgd met langdurige gevangenisstraf en hoge boetes.

De officiële talen zijn Frans en Kirundi. Een minderheid spreekt ook wel Engels of Swahili.

De economie van Burundi drijft op de landbouw. Meer dan 90 % van de bevolking leeft van het eigen stukje grond. Daarnaast wordt vooral veel koffie verbouwd voor de export, hetgeen bijna de enige inkomstenbron van het land is.

Net als in veel Afrikaanse landen, is er veel kunstnijverheid in de vorm van onder andere mandenvlechten, pottenbakken en houtsnijwerk. De traditionele drum is een geliefd muziek-instrument.

Godsdienst

Sinds vele eeuwen is Noord-Afrika Arabisch en islamitisch, terwijl ten zuiden van de Sahara de zwarte volkeren wonen en het christendom grote invloed heeft gekregen. Deze 'scheidingslijn' loopt vaak dwars door landen heen. Bekende voorbeelden zijn Sudan (waar in 2011 het zuiden om die reden afgesplitst werd) en Nigeria. Bovendien blijkt de islam ook ten zuiden van de Sahara aan aantrekkingskracht te winnen. De twintigste-eeuwse Nederlandse zendings-

theoloog Hendrik Kraemer¹ geeft als verklaring, dat de traditionele stammen door de kolonialisering hun eigenwaarde kwijtraakten. Ze gingen deel uitmaken van de grotere wereld zonder daarin gelijkwaardig te participeren. Juist de islam bood hen de mogelijkheid om op gelijkwaardige wijze deel uit te maken van een wereldbeweging die als religie ook nog aansloot bij de traditionele natuurgodsdiensten. In beide soorten van religie ligt het accent namelijk op het 'tevreden stellen' van god dan wel van (voorouder-)geesten door middel van voorgeschreven rites en gedragingen. Daarmee hangt tevens samen, dat de 'zuidelijke' Afrikaanse islam als regel vermengt is met het traditionele animisme (natuurgodsdienst). Overigens doet die vermenging zich ook nog veelvuldig voor onder de Afrikaanse christenen.

Zoals al besproken, heersen er in Nigeria grote spanningen tussen moslims en christenen. In de andere landen is de onderlinge verstandhouding een stuk beter. In Sierra-Leone komen bijvoorbeeld veel gemengde huwelijken tussen moslims en christenen voor.

In elk van deze landen weerspiegelt overheersende christelijke stroming de vroegere koloniale macht. Guinee, Congo en Burundi kennen als voormalige Franse en Belgische kolonie veel rooms-katholieken, terwijl de voormalige Britse koloniën Sierra-Leone en Nigeria veel protestanten tellen. Verder zijn de charismatische en pinksterkerken in Afrika sterk vertegenwoordigd.

Godsdienstige stromingen per land:

land	christelijk	islamitisch	animistisch
Guinee	10 %, vooral Rooms-katholiek	85 %, soennitisch	5 %
Sierra-Leone	30 %, meest protestants/ evangelisch / charismatisch	60 %, soennitisch	10 %
Nigeria	50 %, waarvan 27 % protestants / evangelisch; 18 % charismatisch	40 %	10 %
Congo	96 %, waarvan 42 % rooms-katholiek; 21 % charismatisch; 17 % Kimbanguïsten*; 14 % protestants / evangelisch	1,4 %	2,6 %
Burundi	67 %, waarvan 62 % rooms-katholiek; 5 % protestants / evangelisch	10 %, meest soennitisch	23 %

* Kimbanguïsten zijn een onafhankelijke Afrikaanse kerk, gesticht door de 'profeet' Simon Kimbangu. Deze beweging heeft duidelijk sektarische trekken. Zij geloven dat Simon Kimbangu voor de zwarten dezelfde is als Jezus Christus voor de blanken, dus Simon is een zwarte Verlosser.

In Nederland

Onder de **Congolese** vluchtelingen in Nederland zijn veel protestantse gelovigen, waaronder ook voorgangers. Zij laten vaak een diep en enthousiast geloofsleven zien. Er zijn echter ook velen die zich christen noemen, maar die in hun denken nog zeer beïnvloed worden door het animisme.

De Congolezen in Nederland spreken meestal Lingala.

---

¹ Hendrik Kraemer, *The Christian Message in a non-Christian world*
(Nederlandse vertaling: *Godsdienst, Godsdiensten en het Christelijk Geloof.*)